

Földmivelők Naptára

az 1928-ik szökő évre.

Hasznos tudnivalók és más'olvasmányok.

Kiadja: A Karcagi Sajtóalap.

Uralkodó bolygó ez évben a Merkur.

1927.

Nyomatott Klein Mór könyvnyomdájában,
Karcag.

A tiszavirág

Iria: Dr. Ecsedi István

A juliusi nap végre kisütött. Ideje már. Huszonöt napig kóborgott a fellegek mögött. Nyomta, kavarta a sötét felleget. Már pedig a sötétség és világosság harcát mindig a gyarló ember fizette meg. Esett az eső, fujt a nagyszáju hideg szél, didergett a Tiszába fürdőző ember.

A magyar gazda könnyes szemmel nézte, nézegette naponkint hol a vetést, hol az eget. Aggódott, hogy fáradságos munkája teljesen tönkremegy. Kifogásait ugyan felküldötte az égiekhez, tanácsot is adott neki bőven. Hiába, nem méltányolták.

Az eső csak zuhogott, mintha öntötték volna. A termés, a bőséges ígélet a földön feküdt. Ugy látszik korunk nagyszerű vívmánya a rádió nem vitte fel sem a keserveket, sem a tanácsokat az égbe. Légköri zavar volt, nem működött!

Végre kisütött a nap. A négy tájék nyári melegben égett. A Tisza rohan. Halászok járnak a megáradt vizet. Az áradásban a hal fenjár. Egy-egy jó falatért nagyot ugrik a kedélyes potyka. Aldozatát kergeti a falánk csuka. A ravasz harcsa pedig ott les, ahol kavarog a víz.

Ladikra szállunk. Felevezünk a sarkantyúig. Itt erősen vág a víz. Mély kürtök kergetik örült iramban egymást. Öt-hat egymásután szalad. A kürtök ott elmúlnak, emitt keletkeznek. Örvénylik a víz. Az ember megtorpad egy pillanatra. A csolnak mellé kerül. Az örvény megkapja vinné a körbe. Három markos legény öt evezője nem engedi. A víz támad. Az izmok feszülnek. A csolnak nyög. Az emberi erő győz a vizek felett.

A ladik elhalad az ár mellett.

Középen egy karó hajbókol az örvénylő vízből. Az erős zsinór reszket. Körül nézek. A horog, méteres csapóhorog. A tiszai halász legkedvesebb horga. Olyan osztorsuhogó vastag zsinog. Méter hosszú lehet. Végén egy jó vastag, kaszaromból hajlott nagy horog. Az egész szerszám egy jó vastag parti karóhoz van kötve.

A horog végén egy jó negyedkilós márna vergődik. Elevenen van a horogra huzva úgy, hogy az éles, de goromba szerszámot a hátuszója alatt huzta át a még gorombáb kéz. Ez a szerencsétlen csali hal ott vergődik három négy napig, míg sorsa be nem teljesül. Vagy egy nagy harcsa bekapja vagy megdöglik és a halász vízbe veti.

A kinlódó hal meglát bennünket. Összerezzen. Veri a vizet. Kavarg. Menekülne. Nem tud. Rángatja a zsineget. Vértől teste megfesti a szőke vizet. Megindultan nézzük a szerencsétlent.

— Ez az élet fiúk! — mondom halkán.

— Elég csunya! — feleli a kormányos.

A halász már tapogat elő a magas parti fű közt. Figyeli, hogy a szegény márna melyik sorsa teljeseedik be. Megnézi azt is, hogy vajjon mi az állatvédők nem eresztették-e el?

Nem szereti, hogy a horga körül járunk. Vadul néz ránk le a partról. Köszöntésünket nem fogadja. Piszkos pipáját mérgesen szívja. Goromba ember.

Az örvényt elhagytuk. A magas Tiszapart versenyt szalad a ladikkal. Csak ellenkező irányban. A magas partban száz és száz, majd ezer és ezer lyuk sorakozik egymás mellett. Itt csak egy sorban. Emitt már emeletesen egymás felett. Ime itt hat emeletet olvasok meg.

— Nézzük meg e barlanglakókat!

Felmászunk a szakadékos partra. Parti fecskék ezek. A lyuk fél-ökölnyi bő, egy arasz mély befelé. Amint mászunk minden lyukból két három fecske repül ki. A fiókája félénken huzódik hátra. Nincs biztonságban. Őrült iramban vágódik szemünk közé. Menekül.

Az agyagodu mélyén kevés gazból összegányolt, tollal rosszul bélelt fészek van. Már kiköltöttek. A hasadékokban apró tojás héjak hevernek szanaszét.

Száz és száz csevegő repked felettünk Szidnak, átkoznak bennünket, a lakásháborítókat. Le-lecsapnak ránk. Megakarnak verni. Igazuk van. De mi erősebbek vagyunk.

Hajónkat partoldalra hozzuk. A part emelkedik. Belőle csontok és cserépdarabok kandikálnak ki. Oldalt mászunk. Veszélyes hely. Ha megomlik a tulmeredek, laza part: befed, vagy a Tiszába dob. Innen nehéz a menekvés.

A kíváncsiság nem enged számítani. Vájjuk, bontjuk a partot. Kézzeled dolgozunk. Minden kemény tárgy új leletet sejtet.

Durva művü edénytöredéket, égetett csontdarabokat, simító csontokat lelünk. Mindegyik 5—15000 év kulturáját mutatja. Régi korét, mikor még az ember először alkotott a földön. Az edény mellett az ősember tüzhelye. Tömérdek hamu összeégetett föld jelöli ezt. Körműnkkel kaparjuk a hamut, szedgetjük a cserepeket. A serény Nap délre jár.

A délután második fele jön. A nap hanyatlik. A Tisza meglehetősen nyugodt vizén különös rovarok repkednek. Előbb egy-kettő. Később több-több. Olyan mint a szitakötő, de lomhább és nagy farka van.

Csolnakba ülünk. Ki a vízre! A parthoz közel, hol nem vág az ár, különös tünemény észlelhető. A vízre felbukkan egy fehér selyem zsák. megreped. Fénylő fekete fej tör elő. Végig reped a zsák. A zsák lefelé, a fekete fejű állat felfelé uszik. Az állat a víz felszínén vergődik. Két barna szárny tör elő. Az állat a szárnyakkal nagyobb ellenállást fejt ki. Hasad a zsacska: lábak jönnek elő. Végül a két farka szabadul legnehezebben. Veri, csapkodja szárnyait, huzza a zsákot, fel is repül vele. Ujra leesik végre kiszabadul a zsákból. Ezt összelapitva viszi a víz lefelé. A szép fekete-sárga kérész pedig vigan repül a folyással ellenkező irányban.

Ez a két hosszufarkú kérész a him. A nőstény szerényebb ruhát visel.

Hat óra tájban egyre döbbszerű fehér zsák uszik a vizen. Egyre több kérész repked a víz ellenében. Valamennyi vig. Alig élnek, már barátkoznak. Egy kis nőstény kérészt három-négy him körül dong. Szeretkeznek.

Amott egész tömeg repked együtt. Ezek lakodalmat ülnek. A Tisza felszínén, mint lány télen a nagy szemű hó, lehullanak, usznak. Több zsák már nem uszik, mind kikelt, ami mára volt esedékes. Ezer és ezer, örül, repked, szeret és bukik a vízre.

Jó világ van a halakra. A víz tetején uszkálnak, kapkodják a haldoklót, vagy a gyönyörben fuldoklót. A parti fecskék megostromolják a repkedőket és vig csicsergéssel vizik az inyenc falatot kicsinyeiknek. Az ölyvet, vércsét nem hívták a lakodalomra. Leccsápnak a kis fecskékre. Elejtik. Hangos puskánk rendet csinál a ragadozók közt. Még a méla varju is eljön a dus lakomára.

A Nap lemenőben van. A rapász csökken a folyás ellenében. A víz színén ezer félholt kérész vergődik. Nem akarnak az enyészetbe menni. Hosszu csókukat huznak a vizen a folyás ellenében. A víz erősebb. Viszi őket. Az életerősebb két szárnyát az égre emeli, segítséget vár. A gyengébb féloldalra fordul, csak félszárnyával veri a nagy temetőt — a Tiszát.

Másnap reggel két ujnyi vastag szegély huzódott a partra. Az elholt kérészek hullái rothadnak a forró napon,

Ámde rothadó testükből új élet hullott a Tiszába — a megtermékenyített pete.

MINDEN HASONLAT SÁNTIT

- Olyan ez a kis Malvinka, mint egy töltött galamb.
- Rossz a hasonlat. Mert igaz ugyan, hogy epéje nem igen van, de korántsem kurizáltat magának olyan hosszant, mint a galamb.